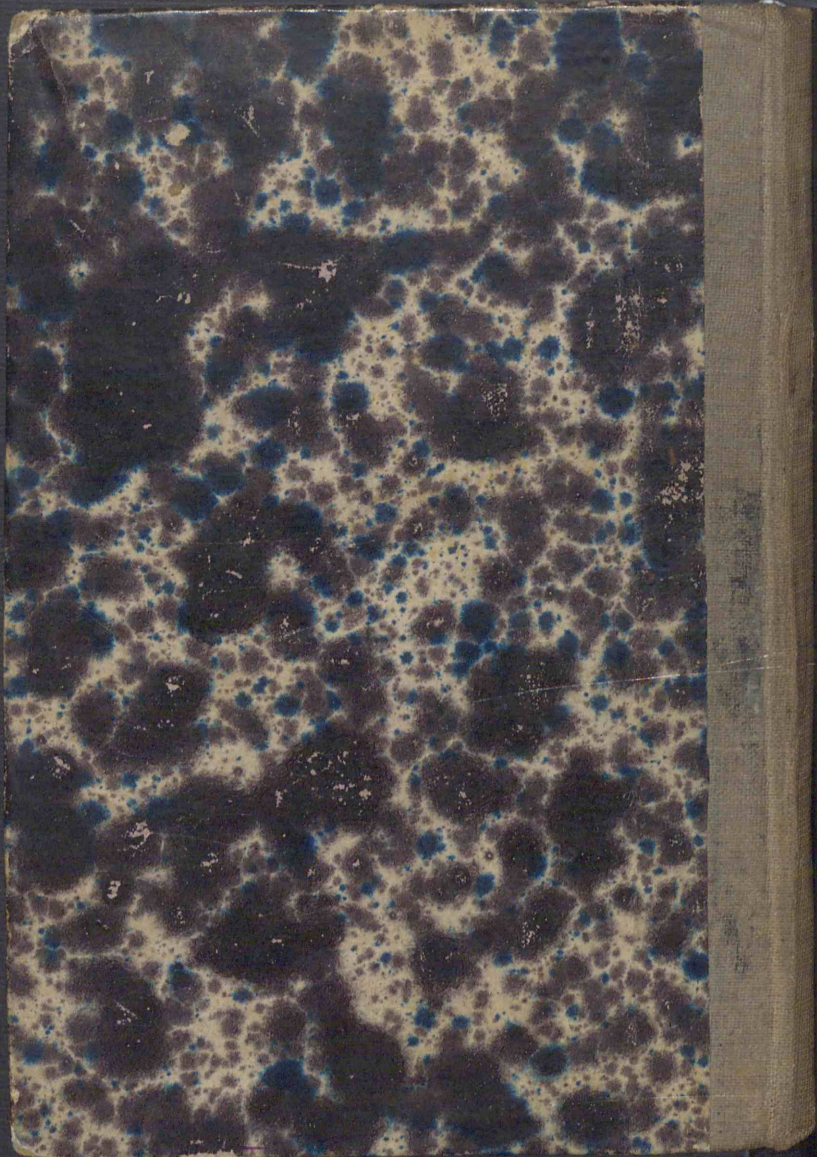

B

1036-

1043.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 1036-43

פ"ג א' 1668

ספר
עלים
לתרופה

אגרת הרמב"ן ז"ל וגם אגרות
של רבי' הגאון אליהו ז"ל:

בדפוס חדש דק"ק מינסק
ע"י ר' גרשון אליהו במהו' יצחק
לפרט והי' עליהו לתרופה:

Ofen, 1841.

Gedruckt in der kön. Univ.-Buchdruck.

על ים תרופה

והיא האגרת ששלח הרמב"ן

מעכו לקטלוניא לבנו על הענוה, וצוה
בו שיקראהו פעם אחד בשבועה כדי
שילמדו גם אחרים עמו ויהיו רגילים בו
בע"פ כדי לחנכם בילדותם ביראת שמים
ובישר לו ביום שיקרא אגרת זה שיענוהו
מן השמים כל מה שישאל וכל מי שירגיל
לאטרו בוודאי יהאן ניצול מכל צרה
ומובטח לו שהוא בן עולם הבא :

Den 1841

Verlag von J. Neumann, Neudamm

עלִים לתְרוּפָה

שמע בני מוסר חֲזִיק ואל תטוש תורת
אמך תתנהג תמיד לדבר כל דבריך בנחת
לכל אדם ובכל עת: וזוה תנצל מן הכעס שהיא
מדה רעה להחטיא בני אדם: וכן אמרו רז"ל
כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו: שנאמר
הסר כעס מלצדך והעזר רעה מצערך, ואין
רעה אלא גיהנם, שנאמר וגם רשע ליום רעה:
וכאשר תנצל מן הכעס תעלה על לִבְךָ מדה
הענוה שהיא מדה טובה מכל המדות טובות
שנאמר עקב ענוה ירחת ה': ובעבור הענוה
תעלה על לִבְךָ מדה היראה כי תתן אל לִבְךָ
תמיד, מאין צחת ולאן חתה הילך, ושחתה רמה
ותולעה בחייך ואף כי צמותך ולפני מי חתה
עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך הכבוד, שנאמר
הלל שמים ושמי השמים לא יכלכלוך, אף כי
לבות בני אדם, ונאמר הלל חת השמים וחת
הארץ חני מלל כאוס ה', וכאשר תחשוב חת כל
חלה תירא מצוראך ותשמור מן החטא, ובמדות
האלה תהיה שמה צחלקך: וכאשר תתנהג
במדות הענוה להתבוסס מכל אדם, והתפחד

ממנו ומן החטא, אז תשרה עליך רוח השכינה
וזיו כבוד' וחיי עולם הבא: ועתה בני דע
וראה כי המתגאה לבו על הזריות, מורד הוא
במלכות שמים כי מתפאר הוא בלבוש מלכות
שמים, שנאמר ה' מלך גאות לבש וגומר, ולמה
יתגאה לב האדם: אם צעושר ה' מוריש ומעשיר,
ואם בכבוד הלל לחלקים הוא: שנאמר והעשיר
והכבוד מלפניך ואם מתפאר בחכמה, מסיר
שפה לכאמנים וטעם זקנים יקה: כמאל הכל
שוא לפני המקום: כי באפו משביל הגאים,
וצרצרו מגזיה ספלים: לכן השפל עצמך ויכשחך
המקום, על כן אפרש לך איך תתנהג במדת
הענוה ללכת בה תמיד כל דצריך יהיו
בנחת וראשך כפוף ועיניך יציטו לנוטה לארץ
ולצד למעלה: ואל תציט בפני אדם בצדך
עמו: וכל אדם יהיה גדול ממך צעיניך:
ואם איש עשיר הוא עליך לכבדו ואם הוא
רש ואתה עשיר או חכם ממנו: חסוב בלצד
כי אתה חייב ממנו והוא זכאי ממך: שאם
הוא חוטא הוא שוגג ואתה מזיד בכל דצריך
ומעשיך ומחשבותיך, ובכל עת חסוב בלצד כאלו

עלים לתרופה

חתה עומד לפני הקב"ה ושכינתו עליך: כי
 כבודו מלא כל העולם: ודברך יהיו צחימה
 וזירחה כעצד העומד לפני רבו: והוי זהיר
 לקרות צתורה תמיד אשר תוכל לקיימה, וכאשר
 תקום מן הספר תחפוש כאשר למדת חס יש צו
 דבר שתוכל לקיימה: ותפשט במעשיך צדוק
 וצער: וזוה יהיו כל ימך צתשובה: והסר
 כל דברי עולם מלצך צעת התפילה והבן לצך
 לפני המקום צ"ה וטהר רעיונך וחשוב הדבור
 קודם שתנא מפיך: וכן תעשה כל ימי חיי
 הצלך בכל דבר ודבר ולא תחטא: וזוה
 יהיו דבריך ומעשיך ומחשבותיך ישרים ותפילתך
 תהיה זכה וצרה ובקיה ומכוונת ומקובלת
 לפני המקום צרוך היא, שנאמר תבין לצם
 תקשיב אזניך, תקרא חגרת הזאת פעם אחת
 צצוץ ולא תכחוש לקיימה וללכת בה תמיד
 אחרי השם יתברך, למען תצליח בכל דרכיך,
 ותזכה לעולם הבא הצפון לקדיקים וכל יום
 שתקראהו יענון מן השמים כאשר יעלה על
 לשון צדיק לצדק לשחול עד עולם: השם הוא
הצדק קראו השם יתברך: השם הוא

זו היא האגרת ששלח גאון העולם רבן
 של כל בני הגולה איש האלקים הקדוש
 רבינו אליהו החסיד גאון עולם שכתב
 לבני ביתו הדרכות ומוסרים מדרכו
 בשנסע לארץ הקדושה ודברים בוערים
 כאש להבה בלבות היריאים והחרדים
 לדבר ה' :

לדבר ה' :
 באתי לבקש מאלהכם שלח תצטוו כלל
 וכלל : כמה שהצטיחתי לי לחיית' וגם מה
 תדחנן : הנה אלכשים כוסעים על כמה שנים
 צטובל ממון מכיחיס כשותיהן : וגם הם נע
 ונד צחומר כל : ולפי ת"ל כוסע לחרץ הקדושה
 שהכל מצפים לראותה חמדת כל ישראל וחמדת
 השם יתברך צרוך הוא : כל העלוינים ותחתונים
 תשוקתם חליה וחני כוסע צטלוס צרוך ה' וגם
 אח יודעת שהכחתי ילדי שלבו הומה עליהם וכל
 בפרי היקרים : והייתי כגר צחרץ לחרת ,

עלים לחרופה

והנחתי הכל כו' : וידוע כי כל העולם הזה הכל
 הצל וכל השעשועים הכל כלא, ואזי להרודפים
 אחר ההצל חין זו מועיל : ואל תקנא צעושר
 כי יש עושר שמור לצעליו לרעתו כאשר ינא
 מצטן אמו ערוס ישו צו' : כל עומת שצא כן ילך
 כו' : ומה יתרון לו שיעמול לרוח, ואילו אם
 חלף שנים פעמים כו' : כי אם שנים הרצה יחיה
 האדם וצבולס ישמח יזכור את ימי החשך, כי
 הרצה יהיו כל שצא הצל ולשמחה מה
 עושה : כי מחר תצכה מאשר היום תשחק :
 ואל תקנא צנצוד המדומה ההצל : והזמן צוגד
 והוא במחזנים יגזים הקל וישפיל הכבד : והעול'
 דומה לשותה מים מלוחים, ידמה לו שמרוה
 ונמא יותר, חין אדם מת וחצי תלותו צידו : מה
 יתרון לאדם צכל עמלו כו' : זכור את הראשונים
 אשר היו לפנינו שכל אהבתם וחמדתם ושמחתם
 כבר אצדה ומקצלים על זה דינים מרוצים :
 ומה הנאה לאדם שמופו לפרוש לעפר רמה
 ותולעה : וכל הנאות יתהפכו לו צקצר למרת
 והמות כרוך צאדם, ומה העולם הזה כל ימיו
 כעם ומכאוצים, גם צלילת איננו מניח לו לישון :

והמות חיכו מקוה, זהכל יציה צמשפט על כל
 דיצור ולא נאצד אפילו דיצר קל: ולכן אפי
 מזהירך שתרגיל בכל היותר ליסצ-חידי כי אפי
 הלשון על כולו: כמאמר חכמינו ז"ל אלו דברים
 שאדם אוכל כו': ולשון הרע כנגד כולם:
 ומה לי להאריך בזה העון החמור מכל העצירות
 כל עמל אדם לפיהו: אמרו חכמינו ז"ל שכל
 מנותיו ותורותיו של אדם חיכו מספיק למה
 שמוציא מפיו, מה אומנתו של אדם בעולם הזה
 כו': וידציק שכתותיו כשתירחיים כו': וכל כף
 הקלע הכל צהצל פיו של דברים צטלים: ועל
 כל דיצור הצל צריך להתקלע מסוף העולם ועד
 סופו וכל זה צדברים יתרים: הצל צדברים
 האמורים כגון לשון הרע וליצנות ושצונו' וכדורים
 ומחלוקת וקללות וצפרט צצית הכנסת וצצנת
 ויוס טוב על אלו צריך לירד לשחול למטה הרצה
 מאד ואפי אפסר לשער גודל הייסוריך והצרות
 שסובל צצציל צצור אחד ולא נאצד אפילו צצור
 אחד שלא נכתצ, צעלי גדפיך הולכיך תמיד אצל
 כל אדם ואדם ואין נפרדים ממנו וכותצין כל
 דיצור ודיצור: כי עוף השמים יוליך את הקול

עלים לתרופה

וצעל כנפים יגיד וגו': אל תתן את פיך לחטא
 כי צערך וגו': ואל תחמר לפני המלאך כי שגגה
 כו' צוה יקצוף כו': על כן כל כבודה צת מלך
 פנימה וכל אשר צריך לה תקת הכל ע"י שליח
 ואף אם הוא פעמים ושלא ציוקר: היד ה'
 תקצר וכו': השם יתצרך זן מקרני רחמים כו'
 וכותן לכל אחד ואחד די מחסורו וצטבת ויום
 טוב אל תדצרו כלל מדצרים שאינם נכרכים מאוד
 וגם דצרים הנכרכים למאוד תקצרו מאוד כי
 קדושת שבת גדולה מאוד, וצקושי התיירו לומר
 שלום צטבת: ראה צדיצור אחד כמה החמירו
 ותכצד את השבת מאוד כאשר היה לפני: ואל
 תנמנס כלל כי כל מזונתיו של אדם כו' חזן
 כו': וגם צאתי לצקש מאהך מאוד מאוד צצקש'
 גדולה ועצומה ושטוחה שתדריך את צנותיך
 מאוד שלא יא מפיהם קללה ושצועה וכז
 ומחלוקת: רק הכל צשלוס וצאהצה וצחצה
 וצנחת: והנה יש לי כמה ספרי מוסר עם
 לשין אשכנז יקראו תמיד וכל שכן צטבת קודש
 קדשים לא יתעסקו אלא צספרי מוסר: והנה
 תדריכס תמיד צספרי מוסר: ועל קללה

ושזועה וכזב, תכה אותם במכות חכזריות
 ולא תרחם עליהם כלל כי חם ושלום בקלקול
 הזנים, יענש אצ ואם מאוד: ואף חם
 תדריכס תמיד, צמומר ולא יקבלום חוי
 לחותה צושה והצער והצזיון צעולם הצח חת
 חציה היא מחללת במאן קרינן כו': וכן שאר
 דברים לשון הרע ורכילות: ושלח יחכלו וישתו
 כי חם בצרכה רחשונה ואחרונה וצרכת המזון
 וקריחת שמע והכל צכוונה ועיקר הכל שלח
 יחלו חם ושלום מפתח ציתס ולחון: ושיצייחו
 ויכצדו חותך ולאמי ולכל הגדולים צשנים מהס
 וגס כל הכתוצ צספרי מוסר יקיימו: גס לצניך
 שיחיו שתגדל חותס צדרך הישר וצנחת ותשלס
 סכר למוד ותחזיק מלמד צציתך ולא תצמצס
 צשכרו כי כל מזונתיו של חדם קצוצין לו מרחש
 השנה חון מהש"רי וגס הכחתי להס ספריס
 ולמען השס תדריכס צטוצ וצנחת: וגס תשגיח
 על צריחותס ומזונותס תמיד שלח יחסר להס:
 ושלמדו מקודס כל החומש שיהיו רגילים כמעט
 צעל פה ואל יכציד עליהס כי חם צנחת: כי
 תלומוד חינו נקצע צחדס כי חם צייסוצ וצנחת

ותפסור להם פרוטות וכיוצא : ועל זה תתן תמיד
 דעתך והשאר הכל הכל כי מחומה לא ישא
 האדם צעמלו רק שני חליפות בגדים לצנים גם
 אח לא סדה וגומר : אל תירח כי יעשיר איש
 כו' : כי לא צמותו וגומר : ואל תחמר חכיה
 לצני חוק בשחול וגומר : צני אדם דומין לעשני
 הסדה הללו כוצין והללו כוצלין : כל אחד
 כולד צמזלו וזה שגחות אל עליון צרוך הוא : והם
 שמתים צמותו והוא יורד לשחול : ומניחו
 לאויציו ולנכרים : ריש לקיש הכיח לצניו קצח
 דמוריקח קרי חנפסיה ועזבו לאחרים חילם :
 חוי וחצוי על שכולם חושצים להניח לצנים :
 ואין יתרון מצנים ומצנות רק צתורתם וצמעסיה'
 הטובים : אצל מזונותם קוצים להם : גם
 כן ידוע אגרא דנשי צחקרויי צנייהו כו'
 ואמרו חכמינו ז"ל אין לך חשה בשדה
 צנשים אלא כשעושה רצון צעלה וכל שכן שאני
 כותב לך דברי חלקים חיים וצמות חני שתעשה
 ככל אשר כתצתי חף על פי כן צאתי להזהירך
 צאזהרה כפילה שאל תשנה דבר מכל אשר
 כתצתי : ותקרא את האגרת הזאת צבל שצוע

וצפרט בשבת קודם האכילה וצתוך הסעודה
 שלא ידברו דברים בטלים חם ושלום וכל
 שכן חם ושלום כל שון הרע וכיוצא בהם : וצקש'
 לכולכם על הנכתב לעיל שתדריך צריך וצכותך
 ועיקר צדצרים רבים צדצרי מוסר המתיישבים
 על הלצ : וצפרט חם נזכה לצח לארץ
 ישראל כי שם צריך לילך מאוד צדרכי ה' ולכן
 תרגילם כי הדיבור והמדות צריך הרגל צ
 וההרגל על כל דבר שלטון : וכל התחלות
 קשות : ואחר כך ואחזל לו חז יתהלל : כי
 הרשע יודע צעצמו שרע ומר דרכו : אך
 שקשה לו לפרוש : וזה כל האדם לח יניח לו
 לחפצו וצמתג ורסן עדיו לצלום : ועד יום מותו
 צריך האדם להתמר : ולא צתעניתים וסיגופים
 רק צרסן פיו וצתחוויתו וזהו התשובה : וזה כל
 פרי העולם הצח כמו שכתוב כי נר מצוה וכו'
 חצל ודרך חיים תוכחת מוסר וזהו יותר מכל
 התעניתים וסיגופים צעולם : וכל רגע ורגע
 שאדם חומס פיו זוכה צצבילו לאור הגנוז שאין
 נולחך וצריה יכולים לשער : ואמר הכתוב מי
 האיש החפץ חיים אזהב ימים וכו' : וצזה

יכופר לו כל עון וכיכול משחול תחתיה כמ"ס
 שומר פיו ולשוכו שומר מצרות כפשו : מות וחיים
 ביד הלשון : חוי למי שממית עצמו בשביל דיבור
 אחד : ומה יתרון לבעל הלשון ולכל יש רפואה
 חוץ בו' : והעיקר שלא תדבר שנים חדס בשבתו
 וכל שכן בגנותה כי מה לו לחדס דדבר זרות
 שוהה עמוקה פי זרות זעום ה' יכול שס :
 ועיקר הגדר בצדידות שלא תנא ח"ו מפתח ציתך
 חולה : ואף בצית הכנסת תקצר מאוד ותנא ויותר
 טוב להתפלל בצית כי בצית הכנסת חי אפשר
 להנצל מקנאה ולשמוע דברים בטלים ולשון הרע
 ונענשין על זה כמה שכתוב אף השימע ושותק בו'
 כל שכן בשנה ויום טוב שמתחספין לדבר יותר
 טוב שלא תתפלל כלל : ותשמור שלא תלך לצית
 הקצרות כלל וכלל כי שם מתדבקין הקליפות
 מאוד וב"ש צנשיט, וכל הצרות והעונות צאים
 מזה : וגם צתך יותר טוב שלא תלך לצית הכנסת
 כי שם רוחה בגדים טובים ומתקנאת ומסכרת
 בצית ומתוך זה צחין ללשון הרע ולשאר דברים,
 אלא תדבק צמוסר תמיד, ואל תקנא צעולם הזה,
 כי הכל הצל מעשה תעתועים שצין לילה היה בו'

כי אם יעלה לשמים שיחו כו' כי לא לעולם
 חוסך ולא כזר כו' : ואף בשעתו היא הכל חין
 זו ממש ומאום וצווי צעיתי כל צעל שכל חוי
 וחצוי למי שסוגה זו : ותקנא צירחת ה' ולא
 חלמר כמה חזכה לעולם הצא מה יכולת לעשית
 אחד המרצה ואחד הממעט וצלצד כו' : ולמען
 השם שתפרוש את החומש כאשר צויתך, ואל
 תפחות כאשר הזהרתך כי בפחות מזה עוצרים
 כל רגע על כמה לחוויך ועשיך ושקול בעוצדי
 עצודה זרה ח"ו חבל העיקר לזכות לעולם הצא
 בשמירת פיו, וזהו יותר מכל התורה והמעשים
 ואלו נקראו נשים שאכנות כי הפה היא ק"ק :
 וצספרים שלי משלי עם לשון אשכנז למען השם
 שיקראו בכל יום והוא יותר טוב מכל ספר מוסר :
 וגם ספר קהלת יקראו תמיד לפניך, כי שם
 מהביל ענייכו עולם הזה : ושאר ספרים חבל
 ח"ו לא תהיה התכלית הקריחה לצד כי צוה חין
 מתפעל האדם גם כמה צני אדם קורין צספרי
 מוסר ואיכס מתפעלים והוא צשציל הנ"ל ועוד
 צשציל יציאתם צין הצריות כי זה מחצד הכל
 וכמשל הזורע שיחטוף הרוח וישבע עופות כו'

והוא צשציל שאין יכול לחסוס עצמו ולגדור והוא
 כזורע צלא גדר ואוכלין החזירים וירמסון ויש
 שזורע על האצן והוא לצ האצן שאינו נכנס צו
 כלל וצריך להכות את האצן עד שיתפוצץ : לכן
 כתצתי לך שתכה את צנינו מכות אכזריות אם
 לא ישמעו לך , וחכוך לנער על פי דרכו ועיקר
 צחיכוך : וגם את התני אני מזהיר צכל זה
 שיקרא לפניהם כנ"ל ושיהא לימודו לשם שמים ,
 ולמען השם יחנך עצמו צזה , ואל ישגיח על
 החומרים כי הנער ח"ו לזה ח"ו אדרצה חכוך
 לנער כו' קליפת האגוז ירוקה נוחה כו' ועיקר
 הכל הוא , כי צזה זוכה אל הכל כמה שא"חזל ר'
 מאיר חומר כל העוסק צתורה כו' ולא עוד כו'
 ותלמוד מסכת אצות וצפרט צפרקי אצות דר'
 נתן ומסכת דרך ארץ קדמה לתורה ותכצד
 לחמותך ולהמותך הזקנה תכצד מאד , וגם
 עם כל אדם תהנהג צדרך ארץ וצנתת וצכצוד :
 אהוצתי אחי ידעתי שאינך צריכה למוסר שלי
 כי יודע כל שער עמי כי נכועה את אף על
 פי כן יקראו לפניך האגרת הזאת כי הם
 דצרי חלקים חיים , ומצקש אני מאד ממך

צבקה שטוחה שלח תצער צשצילי כאשר
 הצטחת לי, ואם יראה ה' אם חזכה להיות
 צירושלים ק"ק חזל שער השמים חזקש צעדך
 כאשר הצטחתי לך ואם נזכה נראה יחדיו
 בולנו אם יראה צעל הרחמים וגם צחתי לצקש
 לחשתי שתכבד את אחי כמה שכתוב צתורה
 וצפרט לחלמנה שעון פלילי מחד לצערה
 חפילו צתנועה קלה, וגם לחמי צקשתי שיהא
 שלום צין שכיכס ואשה את רעותה תשמח
 צדצרים טוצים כי זה הוא מצוה גדולה לכל
 אדם, ושואלין לאדם צשעת הדין כו' המלכת
 את חצירך צכתת רוח הרי צריך שימלכוהו
 וצזה רוב התורה לשמח לאדם ואף אם תעשה
 אחת שלח כהיגן תמחלו ותהיו למען ה'
 צשלוס: וכן לחמי צקשתי שתדריך את צניי
 וצכותי צדצרים רכים שיקצלוס, ותשגיח עליהם:
 ולצני ולצכותי אחי מצוה שיכבדו אותה וגם
 ציכיהם לא ישמע ריב וכעם כלל חלח הכל
 שלום, וצעל השלוס יתן לכס ולצניי ולצכותי
 וחתני וחתי וכל ישראל חיים ושלום: מנחי
 חהוצס אליהו צמ' שלביה זלמן ונלה"ה:

